

کرج-امروزی-تهران، بلوار آذربایجان، خیابان شهید رجایی

بیمارستان قلب شهید رجایی

بررسی ارتباط بین پارامترهای کمی مستخرج از آنالیز رادیومیکس تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی جهت تشخیص عوارض قلبي پس از کمورادیوتراپي بیماران مبتلا به سرطان پستان با استفاده از الگوريتم هاي يادگيري ماشين

شناسنامه طرح

کد رهگیری طرح:	۹۹۱۱۸
تاریخ تصویب پیش پروپوزال:	
عنوان طرح: بررسی ارتباط بین پارامترهای کمی مستخرج از آنالیز رادیومیکس تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی جهت تشخیص عوارض قلبي پس از کمورادیوتراپي بیماران مبتلا به سرطان پستان با استفاده از الگوريتم هاي يادگيري ماشين	
عنوان لاتین طرح: Evaluation of the correlation of radiomics features extracted from gated SPECT and echocardiography images to diagnose cardiac complications after chemoradiotherapy in breast cancer patients using machine learning algorithms	
تلفن:	۰۲۱۲۳۹۲۳۱۶۱
ایمیل:	bitarafan@hotmail.com
مقطعی:	Cross-sectional-
تاریخ شروع:	۱۳۹۹/۱۱/۰۱
تاریخ خاتمه:	۱۴۰۰/۰۵/۳۱
محل اجرای طرح:	
محل اجرای طرح:	بیمارستان قلب شهید رجایی
سازمان مجری:	بیمارستان قلب شهید رجایی
سازمان مجری:	
دانشکده/محل خدمت:	ساپر
رشته تحصصي:	فيزيك پزشكى
توضيحات:	
بنیادی:	نوع طرح ها:

مجرى / همکاران

نام و نام خانوادگی	سمت در طرح	نوع همکاری	توضیحات
آذین علیزاده اصل	مجری اصلی / نویسنده مقاله	استاد راهنما	
احمد بیطرفان رجی	مجری و نویسنده مقاله	استاد راهنما	
سودابه شفیعی اردستانی	ناظر	نظارت بر اجرای طرح	
فریدون راستگو	همکار طرح و نویسنده مقاله	بررسی رادیولوژی	
پریسا سیلانی	همکار طرح و نویسنده مقاله	بررسی رادیولوژی	
نسیم جعفری	همکار طرح	جمع آوری نمونه ها	
فاطمه نبهانی	همکار طرح	جمع آوری نمونه ها	
امین طالبی	همکار طرح	نوشتن گزارشات مرحله ای	
فرانک کارگر	همکار طرح	سایر	

دانشکده/مرکز مربوطه

ردی	نوع ارتباط با مرکز
مرکز تحقیقات کاردیو انکولوژی	وارد کننده

متون پیشنهاد

جدول متغیرها	آنچه اطلاعات تفصیلی	متن
نحوه اندازه گیری	تعريف علمی - عملی	کیفی
		کمی
		نوع متغیر
		عنوان متغیر
		ردیف
آنالیز تصاویر	پارامترهای کمی مستخرج از آنالیز رادیومیکس تصاویر اکو و SPECT	Radiomic Feature
Gated SPECT	مقیاسی که کیفیت گردش خون در عضله ی میوکارد قلب را نشان میدهد	Myocardial Perfusion
Echocardiography	نسبت خون پمپاز شده از بطن چپ به کل حجم خون در بطن در پایان دیاستول	Ejection Fraction
,		

Gated Spect						
Speckle Tracking Echocardiography	پارامتری کوتاه شدگی طولی بطن را نسبت به طول نرمال نشان میدهد				Global Longitudinal Strain	
Echocardiography	حجم بطن چپ در پایان دیاستول				EDV-LV	
Echocardiography	حجم بطن چپ در پایان سیستول				ESV-LV	
Gated SPECT	نسبت حداکثر سرعت پرشنون بطن چپ بر حجم انتهای دیاستول بطن				Peak Filling Rate	

جدول زمان بندی

ردیف	فعالیت	مسئول	ماه
۱	بررسی و انتخاب بیماران واجد شرایط از لیست بیماران موجود	امین طالبی	
۲	استخراج تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی از PACS	نسیم جعفری / دکتر احمد بیطرقان رجی	
۳	آنالیز رادیومیکس تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی	امین طالبی	
۴	آنالیز گزارش نتایج نهایی	امین طالبی	

سرطان پستان رایج ترین سرطان بین زنان جهان به شمار می‌رود(۱،۲). در ایران سرطان پستان یک سوم از نتایج سرطان های زنان را شامل شده و معد از سرطان ریه مهمترین ناشی از سرطان در زنان ایرانی به شمار می‌رود. مطالعات نشان می‌دهد که تشخیص زود هنگام سرطان پستان به همراه درمان مناسب می‌تواند باعث کاهش مرگ و میر ناشی از طولانی مدت شود(۱). روش های درمانی مرسوم جهت معالجه سرطان پستان شامل جراحی، شیمی درمانی و پرتو درمانی است. در جراحی، بافت ناحیه‌ی درگیر بیماری خارج می‌شود لامپکتومی، به صورت برداشتن ناحیه‌ی درگیر به همراه حاسه‌ی کوچکی از بافت اطراف، و یا ماستکتومی، که به معنی برداشتن کامل بافت پستان است، انجام می‌گیرد(۳). گسترش بیماری ممکن است غدد لنفاوی هم مشمول ناحیه‌ی جراحی شوند. شیمی درمانی به معنی استفاده از داروهای خاص چهت از بین بدن سلول های سرطانی است. از این مواردی که سرطان در فاز پیشرونده قرار دارد و یا احتمال عود مجدد بیماری بالاست استفاده می‌شود. همچنین در برخی موارد پرlesh جهت کوچک شدن ناحیه‌ی تومور قبل از انجام شیمی درمانی برای بیمار در نظر می‌گیرد(۴). در پرتو درمانی از پرتوهای پرتوتری یونیزیان جهت از بین بدن سلول های سرطانی استفاده می‌شود. پرتو درمانی سرطان پستان می‌تواند دستگاه های پرتو درمانی خارجی و یا کاشت مواد رادیواکتیو داخل بافت (براکی تراپی) انجام پذیرد.

عوارض روش های درمانی سرطان پستان:

به طور کلی درمان سرطان پنجره‌ی درمانی باریکی دارد و پزشکان دائما در حال بررسی ارزش در برابر رسیک سمیت (Toxicity) و عوارض آن روش درمانی درمانی می‌توانند باعث بروز مشکلاتی در روند درمان، افزایش هزینه بر سیستم درمانی، تاثیر بر کیفیت زندگی بیمار و همچنین افزایش احتمال مرگ و میر شوند(۵). عوارض روش های باعث بروز مشکلات روحی، جسمی و اقتصادی در زندگی بیماران شود(۶). تحقیقات در زمینه‌ی عوارض درمانی از مطالعات و تحقیقات کارآزمایی بایینی استخراج می‌شوند که به طور محدودیت های تعیین شده، کیفیت داده ها و گزارش های جانبدارانه هستند. در سال ۲۰۰۷ با کمک موسسه ملی سرطان در آمریکا معیارهای اصطلاحات مشترک عوارض جانبی (E). شد. در این گزارش بسته به میزان پرتوگیری بافت سالم عوارض جانبی بافت مشخص شده اند(۷).

پرتو درمانی اگرچه احتمال مرگ و میر ناشی از سرطان را در بیماران کاهش می‌دهد اما به دلیل نزدیک بودن برخی ارگان ها (برای مثال نزدیک بودن قلب و ریه ها در پرتو درمانی درمانی میتوانند منجر به بروز عوارضی در بافت سالم گردد)(۷). عوارض قلبی ناشی از شیمی درمانی و رادیوتراپی در بیماران مبتلا به سرطان پستان در مطالعات مختلفی به اثبات رسیده اند. عوارض زودرس معمولاً طی چند هفته پس از درمان شروع شده و دارای یک آستانه‌ی ذر مشخص هستند. از جمله عوارض از پرتوگیری می‌توان به کاهش برفیوژن میوکارد و التهاب پریکارد اشاره کرد. مطالعات نشان می‌دهد کاهش برفیوژن میوکارد بعد از ۶ ماه از پایان پرتو درمانی در ۵۰ درصد از بیماران است(۹). در مقابل، عوارض دیررس می‌توانند از چند سال پس از پایان درمان مشاهده شوند. از جمله عوارض دیررس ناشی از پرتوگیری قلب می‌توان به نارسایی قلبی کروزی، انفارکتوس قلبی، و درنهایت مرگ و میر ناشی از بیماری های قلبی اشاره کرد. این عوارض می‌توانند در مدت ۱۰ سال یا بیشتر در بیماران مبتلا به سرطان پستان بعد از درمان در موارد درمان پستان چپ به میزان ۱.۲ تا ۳.۵ برابر بیشتر از موارد مشاهده می‌شوند(۱۰-۱۲). یکی از چالش های مهم در پرتو درمانی به حداقل رساندن آسیب به بافت ده درمانی در عین واکذاری حداقل در به حجم هدف می‌باشد(۹). رسیک احتمال ابتلا به بیماری های قلبی - عروقی ناشی از پرتو درمانی با افزایش در پرتو، کاهش سن و وجود سابقه افزایش می‌یابد(۱۳). همچنین مطالعاتی که در رابطه با اثر مصرف داروهای شیمی درمانی بر عملکرد قلبی انجام گرفته که نشان می‌دهد استفاده از داروهای شیمی درمانی می‌تواند زودرس بوده و به شکل ارتیتی قلبی، افزایش فاصله E-T در ریتم قلب، التهاب پریکارد و یا نقص عجمله کاهش ejection fraction (ejection fraction) باشد. از طرفی برخی از عوارض می‌توانند دیررس اتفاق افتاده و در طی یکسال یا بیشتر دیررس انجام گرفته باشند و به صورت نقص دیاستولیک قلبی و عوارض غیرقابل برگشت مشاهده شوند(۱۴،۱۵).

در جدول زیر به طور خلاصه عوارض ناشی از پرتوگیری قلب ناشی از درمان سرطان پستان و روش تشخیص هر کدام آورده شده است.

		عارض زودرس (مشاهده در کمتر از یک سال پس از رادیوتراپی)		عارض دیررس (مشاهده بیش از یک سال پس از رادیوتراپی)	
		عارضه	تست تشخیصی	عارضه	تست تشخیصی
Myocardial Perfusion Defect	نقش در پرفسن میوکارد (Perfusion Defect)	Perfusion imaging (SPECT , CMRI)		(Chronic HF) تارسایی قلبی مزمن	TTE
		Echo			
(Acute pericarditis)	التهاب پریکارد و خیم	TTE	اختلالات عملکردی دیاستولیک (Diastolic dysfunction)		TTE
(Myocarditis)	التهاب میوکارد	Echo, MRI, biomarkers	(MI)	انفارکتوس میوکارد	Catheterization

روش های ارزیابی عوارض کمورادیوتراپی در بیماران مبتلا به سرطان پستان بعد از درمان

جهت ارزیابی عوارض قلبی ناشی از شیمی درمانی و رادیوتراپی بعد از درمان می توان از روش های مختلف تصویربرداری استفاده کرد. استاندارد ارزیابی کاردیومیوپاتی نمونه برداری مس مورد نظر است اما این روش به دلیل تهاجمی بودن، کیفیت نمونه ی بیوپسی و محدودیت حجم نمونه برداری از ناحیه ی مورد نظر به عنوان روش کاربردی محسوب نمی شود(۱۶). از تصویربرداری جهت ارزیابی عوارض قلبی می توان به تصویربرداری توموگرافی با نشر تک فوتون(SPECT) تصویربرداری قلبی شدید مغناطیسی(CMR) آنژیوگرافی توموگرافی کا Angiography و اکوکاردیوگرافی اشاره کرد(۱۷). از این بین روش اکوکاردیوگرافی به دلیل در دسترس بودن، غیرتهاجمی بودن، ارزان تر بودن نسبت به دیگر روش ها تصویربرداری و عدم استفاده از مواد رادیواکتیو از مقبولیت بالاتری برخوردار است.

در آخرین رهنمود های جامعه کلینیکال انکولوژی آمریکا در سال ۲۰۱۷ بررسی قلبی بیماران مبتلا به سرطان پستان در مراحل قبل از شروع درمان، حین درمان و در فاصله های زمانی پایان درمان با استفاده از روش تصویربرداری اکوکاردیوگرافی توصیه می شده است. همچنین این گزارش از روش های اسکن رادیونوکلئید قلب و تصویربرداری تشدید مغناطیسی ۹

های جایگزین در مواردی که اکوکاردیوگرافی قادر به تشخیص صحیح نباشد نام برد است^(۱۸)). کاهش پروفیوژن میوکارد پس از درمان یکی از عوارض شایع در بیماران مبتلا به سیاست^(۱۹)). در حال حاضر تست تشخیصی روتین چهت بررسی پروفیوژن، اسکن قلب به روش SPECT است. تفسیر نتایج اسکن رادیونوکلئوتید قلبی معمولاً به صورت کیفی و یا نیما گیرید^(۲۰). از طرفی چهت ارزیابی پروفیوژن در اکوکاردیوگرافی نیاز به استفاده از مواد حاجب داریم^(۲۱). به همین چهت وجود روشنی غیرتهاجمی و کم هزینه که بتواند از تصاویر دوربعدی رابطه با پروفیوژن میوکارد با دقت بالا در اختیار قرار دهد از اهمیت زیادی برخوردار خواهد بود.

رادیومیکس:

نوآوری های جدید در زمینه ای تصویربرداری پزشکی باعث بهبود کیفیت تصاویر پزشکی، عوامل کنتراست تصاویر پزشکی، پرتوکل های تکرارپذیر و پیشرفت در روش های پردازش ترا رادیومیکس به عنوان یک روش تحلیل تصاویر پزشکی عبارت است از استخراج تعداد زیادی از ویژگی های کمی از تصاویر به کمک نرم افزارهای پردازش تصویر به صورت اتوماتیک. مبنای استخراج این ویژگی ها بر اساس اینکه داده های مستخرج از تصاویر می توانند حاوی اطلاعات بیشتری در رابطه با بافت مورد نظر بوده و باعث بهبود روند درمان بیمار گردد بنا این ویژگی ها انواع مختلفی دارند که عبارتند از: ویژگی های مرتبه ای اول که بیان کننده ای توزیع شدت و کسل ها است و شامل ویژگی های شدت به دست آمده از تبدیل موجک تا ویژگی های مربوط به شکل و حجم ناحیه ای مورد بررسی و ویژگی های بافت تصاویر که نشان دهنده ای ناهمگنی های بافت تحت بررسی است هستند^(۲۲).

ویژگی های کمی رادیومیکس در حقیقت اعدادی هستند که بر پایه ای فرمول های ریاضی بوده و فارغ از اینکه از کدام ناحیه تصویربرداری انجام می شوند (عددی) را در رابطه با محل مورد نظر (Region Of Interest) در اختیار قرار می دهند. برای مثال یکی از ویژگی های کمی متدال در آنالیز رادیومیکس GLCM (Gray Level Co-occurrence Matrix) می باشد. این ویژگی ماتریسی بر پایه ای فرکانس تکرار دو سطح خاکستری مجاور هم در زوایا و فواصل تصویر می باشد. شکل زیر بیان کاملی از این ویژگی تصویری در اختیار قرار می دهد.

1	1	5	6	8
2	3	5	7	1
4	5	7	1	2
8	5	1	1	5

1	2	0	0	1	0	0	0

0	0	1	0	1	0	0	0
0	0	0	0	1	0	0	0
0	0	0	0	1	0	0	0
1	0	0	0	0	0	1	2
0	0	0	0	0	0	0	1
2	0	0	0	0	0	0	0
0	.	0	0	1	0	0	0

ماتریس اول سطوح خاکستری نرمالایز شده‌ی تصویر و ماتریس دوم GLCM می‌باشد. از این ماتریس چهار ویژگی کمی کنتراست(Contrast)، همبستگی(Homogeneity) و انرژی(Energy) استخراج می‌شوند. که هر کدام فرمول مربوط به خود را دارند. که در ادامه آورده شده است.

$$contrast(d, \theta) = \sum_{i=0}^{N_g-1} \sum_{j=0}^{N_g-1} (i-j)^2 p_d^\theta(i,j)$$

$$Corr(d, \theta) = \sum_{i=0}^{N_g-1} \sum_{j=0}^{N_g-1} \frac{ij p_d^\theta(i,j) - \mu_x \mu_y}{\sigma_x \sigma_y}$$

$$Energy(d, \theta) = \sum_{i=0}^{N_g-1} \sum_{j=0}^{N_g-1} [p_\theta^d(i,j)]^2$$

$$Homo(d, \theta) = \sum_{i=0}^{N_g-1} \sum_{j=0}^{N_g-1} \frac{1}{1 + (i-j)^2} p_\theta^d(i,j)$$

هر کدام از این فرمول‌ها عددی را در اختیار ما قرار می‌دهد که بیان کننده‌ی یک ویژگی از ماتریس GLCM یا به عبارتی دقیق‌تر بیان کننده‌ی یک ویژگی از نظر خواهد بود.

GLCM فقط یک نوع از ویژگی‌های تصویری قابل استخراج است، در آنالیز رادیومیکس ویژگی‌های زیادی در رابطه با شکل و اندازه ناحیه‌ی تصویربردار: های آماری دیگر نظیر NGTDM, GLRLM و ... استخراج می‌شوند و اطلاعات زیادی در رابطه با محل تصویربرداری در اختیار قرار می‌دهند.

ویژگی ها و استفاده از روش های یادگیری ماشین مدلی با بهترین عملکرد معرفی گردد(۲۳). استفاده از این ویژگی های کمی با توجه به اینکه هر ویژگی بیان کننده ای خصوصیتی بررسی می باشد می تواند در تشخیص بیماری ها در مراحل اولیه، پیش بینی بروز عوارض در بافت سالم و همچنین پیش بینی پاسخ به درمان حائز اهمیت باشد.

ضرورت اجرا

مطالعات مختلف در رابطه با تعیین ارتباط (Correlation) بین ویژگی های کمی تصاویر و خصوصیات فیزیولوژیک بافت تحت تصویربرداری و همچنین ارتباط بین ڈتیک رادیومیکس (رادیوژنومیکس) انجام گرفته است(۲۴-۲۶). تحقیقاتی ارتباط بین ویژگی های رادیومیکس مستخرج از تصاویر مذایه های مختلف نیز مورد بررسی قرار گرفته اند(۲۷). ویژگی های رادیومیکس در مذایه های مختلف امکان تخیین ویژگی اول در صورت داشتن مقدار ویژگی دوم و همیظطر ضریب همبستگی را در اختیار قرار می دهد. هدف از انجام این ارتباط بین ویژگی های کمی تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی و همچنین تعیین ضریب همبستگی آنها و ارتباط این ویژگی ها با عوارض قلبی مشاهده شده در بیماران مبتلا به سرطان میباشد.

بررسی متون

Patriccia h و همکارانش در سال ۲۰۰۱ به بررسی تغییرات پروفیون قلب بیماران مبتلا به سرطان پستان با استفاده از روش تصویربرداری SPECT پرداختند. این گروه در مطالعه بیمار مبتلا به سرطان پستان چپ که تحت پرتودمانی قرار گرفته بودند در سه زمان قبل از شیمی درمانی، قبل از پرتودمانی و ۶ ماه پس از پایان درمان تصویربرداری ECT پرتودمانی برای تمام بیماران به روش فیلدهای مماسی و تحويلی در ۴۵ تا ۶۰ گری انجام گرفت. نتایج این گروه پیش از پرتودمانی در ناجیه ی پرتودمانی دچار نمیوکارد شده اند. مقدار کاهش پروفیون در افرادی که در ناجیه ی بطن چپ کمتر از ۱۰ گری در جنبی اشته آند داده اند و برای افرادی که بین ۴۰ تا ۵۰ گری در ناجیه ی بطن چپ پرداختند هم مشاهده شده است. بر اساس نتیجه گیری این گروه پروفیون میوکارد پس از ۶ ماه از پایان درمان در بیماران شود(۲۸).

Gani A و همکارانش در سال ۲۰۰۷ به بررسی کاربرد آنالیز تصاویر اکوکاردیوگرافی جهت تشخیص ناجیه ی انفارکتوس میوکارد در بیماران با نارسایی قلبی پرداختند. این گروه در فریم تصاویر اکوکاردیوگرافی با فاصله ای زمانی مشخص جهت استخراج ویژگی های کمی (شامل انتربی، کنتراست اثری و همگنی) مرتبط با خصوصیات تصویری ناجیه ی مورد نظر مدل معرفی شده بر مبنای این ویژگی ها توسط این گروه از کارایی ۹۱.۳ درصدی در تشخیص صحیح ناجیه ی انفارکتوس در میوکارد برخوردار بود(۲۹).

Bettina Beasler و همکارانش در سال ۲۰۱۶ به بررسی کاربرد آنالیز رادیومیکس تصاویر تشید مغناطیسی قلب در تشخیص التهاب عالیم شدید و خفیه پرداختند. این گروه در مطالعه خود از ۷۱ بیمار که دارای نارسایی قلبی بوده و تشخیص به التهاب میوکارد داده شده بودند تصویربرداری تشید مغناطیسی قلبی انجام دادند. از تصاویر میوکارد پس از Segmentation ناجیه ی مورد نظر ویژگی های کمی استخراج ویژگی های مرتبه ای با خروجی موردنظر انتخاب شدند و مدلی برای این ویژگی ها معرفی شد نشان داد استفاده از ویژگی GLNU T۲ به همراه میانگین زمانی تصاویر T۲ در افراد دارای نارسایی قلبی شدید بالاترین کارایی را در تشخیص التهاب میوکارد دارد. همچنین نارسایی قلبی مزمن استفاده از ویژگی های GLNU T۱ و T۲ بهترین بازدهی را در تشخیص التهاب میوکارد دارد. بر اساس نتیجه گیری این گروه استفاده از روش آنالیز رادیومیک ویژگی های کمی از تصاویر MRI قلبی با وزن T۱ و T۲ میتواند کارایی بالاتری نسبت به معیار LakeLuiize T۱ و T۲ در تشخیص التهاب میوکارد داشته باشد.

Farhadi birgani و همکارانش در سال ۲۰۱۸ به بررسی ارتباط ویژگی های کمی تصاویر CT و MRI بیماران پرداختند. این گروه در تحقیق خود از تصاویر CT و MRI ۱۴۵۸ کمی استخراج و همبستگی بین این ویژگی ها را بر اساس ضریب همبستگی پیرسون بررسی کردند. نتایج این گروه از وجود همبستگی معنی دار بین اکثر ویژگی های تصاویر MRI داشت. نتایج این مطالعه نشان داد که رابطه معنی داری بین ویژگی های تصاویر CT و MRI وجود دارد که می توان در مواردی مانند طبقه بندی (Segmentation) از الگوریتم های مشابه استفاده کرد(۲۷).

Qi Feng و همکارانش در سال ۲۰۲۰ به بررسی ارتباط بین ویژگی های کمی تصاویر PET/MRI و ویژگی های متابولیکی در بیماران مبتلا به سرطان نازوفارنکس پرداختند. هدف این گروه ساخت مدلی رادیومیکس جهت Staging بیماران نازوفارنکس و همچنین بررسی ارتباط بین ویژگی های تصویری و ویژگی های متابولیکی در این بیماران بود. این گروه ۱۰۰ بیمار در دو گروه آموزش (۷۰ نفر) و آزمون (۳۰ نفر) استفاده کردند. از تصاویر این بیماران در ناجیه ی نازوفارنکس ویژگی های متابولیکی و از تصاویر PET/MRI ویژگی های Shape, Haralick, GLCM, GLRLM ویژگی های انتخاب ویژگی این تحقیق (mRMR) elevance and minimum redundancy (mRMR) و LASSO least shrinkage and selection operator (LASSO) عنوان شده است. همچنین از الگوریتم رگرسیون جهت مدلسازی در این تحقیق استفاده کرده اند. پس انجام تصویر، استخراج و انتخاب ویژگی های مفید، ۹ ویژگی کمی (عدد مربوط به تصاویر MRI و عدد از تصاویر PET) که بیشترین همبستگی با ویژگی های متابولیکی داشتند در شدند. همچنین بین ویژگی های تصاویر PET و MRI مقادیر مختلف همبستگی گزارش شده است(۳۱).

منابع

Anderson BO, Burstein HJ, Carter WB, Edge SB, Farrar WB, et al. The NCCN. Invasive breast cancer: Clinical practice guidelines in .3
JNCCN Journal of the National Comprehensive Cancer Network. 2007;5(3):246-312

Ierson S, Bryant J, Margolese RG, Deutsch M, Fisher ER, et al. Twenty-year follow-up of a randomized trial comparing total mastectomy, .4
and lumpectomy plus irradiation for the treatment of invasive breast cancer. New England Journal of Medicine. 2002;347(16):1233-41

itcher BN, Ballman KV, Kornblith AB, Hurria A, Winer EP, et al. Comorbidity, chemotherapy toxicity, and outcomes among older women .5
avant chemotherapy for breast cancer on a clinical trial: CALGB 49907 and CALGB 361004 (alliance). Journal of oncology practice.
285-e92

, Friese C, Kershaw T, Given CW, Fendrick AM, Northouse L, editors. Effect of a nurse-led psychoeducational intervention on healthcare .6
action among adults with advanced cancer. Oncology nursing forum; 2015: NIH Public Access

rea C, Duane FK, Aznar MC, Anderson SJ, Bergh J, et al. Estimating the risks of breast cancer radiotherapy: evidence from modern radiation .7
lungs and heart and from previous randomized trials. Journal of Clinical Oncology. 2017;35(15):1641

C. Effects of radiotherapy and of differences in the extent of surgery for early breast cancer on local recurrence and 15-year survival: an .8
the randomised trials. The Lancet. 2005;366(9503):2087-106

West CM, Dunning AM, Elliott RM, Coles CE, Pharoah PD, et al. Normal tissue reactions to radiotherapy: towards tailoring treatment dose by .9
ture Reviews Cancer. 2009;9(2):134-42

vertz M, McGale P, Bennet AM, Blom-Goldman U, Brønnum D, et al. Risk of ischemic heart disease in women after radiotherapy for breast .10
England Journal of Medicine. 2013;368(11):987-98

cGale P, Taylor CW, Peto R. Long-term mortality from heart disease and lung cancer after radiotherapy for early breast cancer: prospective .11
of about 300 000 women in US SEER cancer registries. The lancet oncology. 2005;6(8):557-65

, Kuo Y-F, Freeman JL, Buchholz TA, Hortobagyi GN, Goodwin JS. Risk of cardiac death after adjuvant radiotherapy for breast cancer. .12
e National Cancer Institute. 2005;97(6):419-24

emann I, Hoving S, Russell N. Understanding radiation-induced cardiovascular damage and strategies for intervention. Clinical oncology. .13
617-24

inesi G, Donatelli F, Cammarota R, De Flora S, Noonan DM. Cardiotoxicity of anticancer drugs: the need for cardio-oncology and cardio- .14
prevention. Journal of the National Cancer Institute. 2010;102(1):14-25

Judis C, Pierri MK, Shak S, Paton V, Ashby M, et al. Cardiac dysfunction in the trastuzumab clinical trials experience. Journal of clinical .15
02;20(5):1215-21

Li ML, Kao DP, Matsuda KY, Carlson RW, Witteles RM. Left ventricular dysfunction in patients receiving cardiotoxic cancer therapies: are .16
responding optimally? Journal of the American College of Cardiology. 2010;56(20):1644-50

uer CM, Salerno M. Non-invasive imaging and monitoring cardiotoxicity of cancer therapeutic drugs. Journal of nuclear cardiology. .17
.77-88

I, Lacchetti C, Barac A, Carver J, Constine LS, Denduluri N, et al. Prevention and monitoring of cardiac dysfunction in survivors of adult .18
American Society of Clinical Oncology Clinical Practice Guideline. Journal of Clinical Oncology. 2017;35(8):893-911

ark F, Waters EC, Veronese M, Pell VR, Clark JE, et al. Detection of anthracycline-induced cardiotoxicity using perfusion-corrected 99m Tc .19
ECT. Scientific reports. 2019;9(1):1-11

Genders TS, van Geuns R-J, Moelker A, Hunink MM. Diagnostic performance of stress myocardial perfusion imaging for coronary artery .20
stematic review and meta-analysis. European radiology. 2012;22(9):1881-95

oel Bene MR. Myocardial perfusion echocardiography and coronary microvascular dysfunction. World journal of cardiology. 2015;7(12):861 .21

azquez ER, Leijenaar RT, Parmar C, Grossmann P, Carvalho S, et al. Decoding tumour phenotype by noninvasive imaging using a .22
radiomics approach. Nature communications. 2014;5(1):1-9

aud P, Gasnier A, El Ayachy R, Kreps S, Foy J-P, et al. Radiomics and machine learning for radiotherapy in head and neck cancers. Frontiers .23
2019;9:174

i, Piana M, Schenone D, Lai R, Massone AM, Houssami N. Overview of radiomics in breast cancer diagnosis and prognostication. The .24
.49:74-80

X, Chen H, Han X, Fan J, Gao W, et al. Correlation Between Mammographic Radiomics Features and the Level of Tumor-Infiltrating .25
s in Patients With Triple-Negative Breast Cancer. Frontiers in Oncology. 2020;10

, Tian Y, Yuan S, Li X. Correlation between radiomic features based on contrast-enhanced computed tomography images and Ki-67 .26
index in lung cancer: A preliminary study. Thoracic cancer. 2018;9(10):1235-40

PH, Munley MT, Bentel GC, Kedem R, Borges-Neto S, Hollis D, et al. Cardiac perfusion changes in patients treated for breast cancer with .28
therapy and doxorubicin: preliminary results. International Journal of Radiation Oncology* Biology* Physics. 2001;49(4):1023-8

plication Of Texture Analysis In Echocardiography Images For Myocardial Infarction Tissue. Jurnal Teknologi. 2007 .29

uecke C, Lurz J, Klingel K, Das A, von Roeder M, et al. Cardiac MRI and texture analysis of myocardial T1 and T2 maps in myocarditis .30
versus chronic symptoms of heart failure. Radiology. 2019;292(3):608-17

g J, Wang L, Niu J, Ge X, Pang P, et al. Radiomics Analysis and Correlation With Metabolic Parameters in Nasopharyngeal Carcinoma .31
T/MR Imaging. Frontiers in oncology. 2020;10:1619

اهداف: هدف اصلی،
اهداف اختصاصی،
هدف کاربردی

اهداف (خروجی ها) اصلی طرح^۸:

تعیین ارتباط بین پارامترهای کمی مستخرج از آنالیز رادیومیکس تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی جهت تشخیص عوارض قلبی پس از کمورادیوتراپی بیماران مبتلا به سرطان پستان
از الگوریتم های یادگیری ماشین

اهداف (خروجی ها) اختصاصی طرح^۹:

- تعیین ارتباط بین ویژگی های کمی مستخرج از تصاویر اکو و ویژگی های کلینیکی تصاویر
- تعیین ارتباط بین ویژگی های کمی مستخرج از تصاویر SPECT و ویژگی های کلینیکی تصاویر
- تعیین همبستگی ویژگی های کمی تصاویر SPECT و اکوکاردیوگرافی

اهداف کاربردی طرح^{۱۰} :

- مشخص کردن ارتباط بین ویژگی های کمی تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی جهت استفاده از ویژگی های کاربردی این تصاویر در تشخیص دقیق تر عوارض قلبی پس از

فرضیه ها^{۱۱} یا سوالات پژوهش (باتوجه به اهداف طرح) :

- بین ویژگی های کمی تصاویر SPECT و اکو همبستگی وجود دارد

- بین ویژگی های کمی تصاویر SPECT و خصوصیات کلینیکی تصاویر همبستگی وجود دارد

- بین ویژگی های کمی تصاویر اکوکاردیوگرافی و خصوصیات کلینیکی همبستگی وجود دارد

روش اجرا

در این مطالعه تعداد ۵۰ بیمار مبتلا به سرطان پستان چپ که بعد از درمان، اکوکاردیوگرافی و اسکن قلب انجام داده اند وارد می شوند.

معیار های ورود به مطالعه عبارتند از :

عدم وجود بیمار در فاز متاستاتیک بیماری

عدم ابتلای بیمار به بیماری های قلبی-عروقی قبل از درمان

فاصله ای زمانی انجام اکو و اسکن قلب کمتر از دو هفته باشد

این معیارها با استفاده از پروندهای الکترونیکی و پروندهای تشخیصی بیماران کاردیوانکولوژی که ثبت شده است قبل از ورود بیماران بررسی خواهند شد.

مرحله ای اول: جمع آوری تصاویر

تصاویر اکوکاردیوگرافی و اسکن قلب بیماران واجد شرایط ورود به مطالعه پس از انتخاب جمع آوری می شود. تصاویر در فرمت DICOM جمع آوری خواهند شد. تصاویر شده و طبق پرتوکل مشخص و یکسان با یک دستگاه گرفته می شوند. همچنین تصاویر اکوکاردیوگرافی نیز جهت جلوگیری از اثر سخت افزار بر پردازش تصاویر توسط یک دستگاه گرا

از تصاویر جمع آوری شده اکو و SPECT ویژگی های عملکردی قلب نظیر Ejection Fraction , Perfusion Pattern, GLS , Diastolic Function از مقایسه شده و ارتباط بین این مقادیر و ویژگی های کمی مشخص خواهد شد.

این ویژگی ها در مرحله ای بعد با ویژگی های کمی مستخرج از تصاویر مقایسه شده و ارتباط بین این مقادیر و ویژگی های کمی مشخص خواهد شد.

مرحله ای دوم آنالیز تصاویر:

از تصاویر بیماران برای استخراج پارامترهای کمی استفاده می شود. لازم به ذکر است در این مرحله بیماران به دو گروه آموزش (90درصد = 45 نفر) و آزمودن (5 نفر) تقسیم می شوند و جهت استخراج ویژگی ها از گروه اول (آموزش) و جهت بررسی کارایی ویژگی های مرتبط در تشخیص داده های جدید از تصویر (آزمون) استفاده می شود. به طور خلاصه مراحل استخراج این پارامترها شامل تعیین ناحیه مورد نظر (ROI) بر روی تصاویر اکوکاردیوگرافی و ECT ویژگی های کمی بافت تصاویر با نرم افزار های موجود می باشد.

جهت انجام آنالیز رادیومیکس تصاویر از نرم افزار LIFEX که نرم افزاری رایگان بوده و جهت آنالیز تصاویر اکوکاردیوگرافی و اسکن نیز ابزارهای لازم را خواهیم کرد. تصاویر بیماران در دو نمای Short Axis و Four Chamber انتخاب می شوند. قبل از انجام Segmentation این تصاویر جهت کاهش نویز تباخ مطالعه را تحت تاثیر قرار دهد با استفاده از نرم افزار متلب فیلتر می شوند تا نویز هایی نظیر نویز اسپیکل به خصوص از تصاویر اکوکاردیوگرافی همانطور که می دانیم این تصاویر دارای فریم های مختلفی در طول سیکل قلبی هستند، در این مطالعه مانند دیگر مطالعات صورت گرفته در زمینه ای آنالیز نه هر نما دو فریم انتهایی سیستول و انتهایی دیاستول بر مبنای ECG ثبت شده حين تصویربرداری انتخاب می شوند. ناحیه ۵L در تصاویر اکو توسط متخصص آن و در تصاویر اسکن توسط متخصص پیشکشی هسته ای مشخص می شوند. ویژگی های تصویری که فتوتیپ بافت را در تصاویر به صورت کمی محاسبه می کند به چهار گروه اصلی تقسیم کرد که شامل ۱- شدت(Intensity)، ۲- شکل(Shape)، ۳- تکسچر(Texture) و ۴- ویژگیهای موجک(avelet Features) استخراج ویژگی های تصویری بر اساس آمار مرتبه ای اول و دوم (First & Second Order Statistics) می باشد. در محاسبات مرتبه اول در ناد پارامترهای آماری از قبیل میانگین، پیشنهاد، کمینه، عدم تقارن هیستوگرام (Skewness)، صافی هیستوگرام (kurtosis)، یکنواختی و کسلها از روی هیستوگرام محاسبه می شود. به دلیل اینکه محاسبات بر مبنای پارامترهای مرتبه اول فقط ویژگی های یک و کسل را محاسبه می کنند راب شدت و کسلها از گیرند. اما محاسبات بر مبنای مرتبه دوم و مراتب بالاتر به دلیل این که ویژگی های شدت دو یا تعداد بیشتری از وکسل را که در دو ناحیه مختلف هستند در نظر می گیرند. بنابراین ما اطلاعات فضایی بیشتر داریم. روش مرتبه دوم روابط بین وکسل هارا به صورت موضعی در ناحیه مورد نظر بررسی می کند پردازش وکسل به وکسل می باشد. در این روش پارامترهایی از قبیل یکنواختی، کنتراست و همگنی قابل استخراج می باشد.

همانطور که پیشتر نیز اشاره شد برخی از این ویژگی های کمی تصاویر دارای اطلاعات تشخیصی، پیش آگهی و حتی پیش بینی کننده هستند. روش رادیومیک کمی زیادی را از تصاویر استخراج می کند در حالیکه از میان اینو بین ویژگی ها فقط تعداد محدودی در رابطه با هدف مورد نظر ما مرتبط هستند. یافتن این ویژگی های کمی که مرتبط با عارضه می باشند از طریق روش های آماری متدائل امکانپذیر نمی باشد. به دلیل اینکه اول تعداد این ویژگی های امأری روتین قادر به یافتن وابستگی موجود بین برخی ویژگی های تصویری نیست. از این جهت در مطالعات رادیومیکس از روش های یادگیری ماشین به های کمی مستخرج از تصاویر استفاده می شود. یادگیری ماشین به دو دسته ای کلی یادگیری با نظرارت و بدون نظرارت تقسیم می شود. در یادگیری با نظرارت داد به الگوریتم دارای برچسب هستند یعنی ورودی و خروجی را اختیار الگوریتم قرار می گیرد و الگوریتم یک فرمول پیش فرض را به عنوان رابطه ای بین داده خروجی معرفی می کند. در یادگیری بدون نظرارت فقط خروجی داده ها در اختیار الگوریتم قرار گرفته و فقط الگوریتم یاد میگیرد داده های جدید را به داده های اختیارش قرار گرفته ربط دهد فارغ از اینکه خروجی مشاهده شده چه ویژگی هایی دارد. آنالیز رادیومیکس با استفاده از الگوریتم های یادگیری ماشین به دو ویژگی و طبقه بندی تقسیم می شود.

مرحله ی سوم : بررسی همبستگی بین ویژگی های کمی

در این مطالعه از هر تصویر ویژگی های کمی مختلف استخراج می شوند. ارتباط بین این ویژگی ها با ضریب همبستگی (Correlation Coefficient) مشخص توجه به اینکه ویژگی های کمی مستقل از یکدیگر هستند از روش همبستگی پیرسون جهت بررسی وجود و نوع همبستگی استفاده خواهیم کرد.

یکی از مشهورترین شیوه های اندازه گیری وابستگی بین دو متغیر کمی، محاسبه ضریب همبستگی پیرسون است. این شاخص توسط «کارل پیرسون» (r) آماردان انگلیسی در سال 1900 طی مقاله ای معرفی شد. اگر X و Y دو متغیر تصادفی باشند که دارای امید-ریاضی E_x و E_y و واریانس V_x و V_y هستند. ضریب r را با $corr(X, Y)$ یا $p(X, Y)$ نشان داده و به صورت زیر محاسبه می شود:

$$p(X, Y) = corr(X, Y) = \frac{E[(X - E_x)(Y - E_y)]}{\sqrt{V_x V_y}}$$

ضریب همبستگی پیرسون به واحد انداز مگیری داده‌ها بستگی ندارد. یعنی شاخصی بدون واحد است. هر چه مقدار ضریب همبستگی به ۱ یا ۱- نزدیک شود خطی بین دو متغیر بیشتر می‌شود.

مرحله‌ی چهارم: آزمون ویژگی‌های مرتبط

در این مرحله ویژگی‌های کمی مرتبط بین تصاویر اسکن و اکو مورد آزمون قرار می‌گیرند. در ابتدا ۱۰ درصد از حجم نمونه جهت آزمون ویژگی‌ها کنار گذاشته می‌شود. مرحله ویژگی‌های مرتبط جهت بررسی امکان تشخیص یک ویژگی با داشتن مقدار ویژگی دیگر و ضریب همبستگی آنها بررسی خواهد شد و ویژگی‌های مفید معرفی شود.

در این تحقیق برای آنالیز تصاویر و استخراج ویژگی‌های تصویری از نرم افزارهای موجود نظیر MATLAB, LIFEEx, 3D Slicer استفاده می‌شود. برای انجام آماری و بررسی افزار SPSS ورژن ۲۱ استفاده خواهیم کرد.

تا کنون تحقیقی در رابطه با تعیین همبستگی و ارتباط بین پارامترهای تصویری در آنکاردیوگرافی و Gated SPECT منتشر شده است. اما با توجه به مطالعه‌ی مشاهیر بیرکانی و همکاران در سال ۲۰۱۸ با عنوان اندازه گیری ضریب همبستگی بین "کشیده از تصاویر سی تی اسکن و ام آر آی و با استفاده از فرمول کوکران برای تعیین حجم نمونه، و با توجه به ذکر است که در این مطالعه، مشاهیر همه مطالعات پردازش تصویر، حجم نمونه همان تعداد تصاویر می‌باشد، با توجه با آنالیز ۸ فریم اکو و CT نمونه ۵۰ مورد برآورد شده است.

مشخصات ابزار جمع
آوری اطلاعات و
نحوه جمع آوری آن

روش محاسبه حجم
نمونه و تعداد آن

فرمول تعیین حجم نمونه به صورت زیر می‌باشد:

$$n = \frac{z^2 pq}{d^2}$$

d= 0.05

Z=1.96

P=q=0.5

انجام این مطالعه به صورت گذشته نگر انجام می شود و هیچگونه دخالتی در روند تشخیصی و یا درمانی بیماران انجام نمیگیرد و در نتیجه شامل ملاحظات اخاکارآزمایی بالینی نمی باشد. و با رضایت بیماران جهت استفاده از تصاویر بیماران بدون ذکر نام آنها انجام خواهد گرفت.

ملاحظات اخلاقی

بيان صادقانه اطلاعات که نتایج این کار به صورت صحیح و عاری از هرگونه خدشه ای گزارش خواهد شد.

															ملاحظات اخلاقی
															محدودیتهای اجرایی طرح و روش کاهش آنها
															معیارهای ورود (فقط مربوط به طرحهای کارآزمایی بالینی)
															معیارهای خروج (فقط مربوط به طرحهای کارآزمایی بالینی)
															چگونگی تصادفی سازی و Concealment (فقط مربوط به طرحهای کارآزمایی بالینی)
															تعریف گروه مداخله (فقط مربوط به طرحهای کارآزمایی بالینی)
															تعریف گروه شاهدی مقابسه (فقط مربوط به طرحهای کارآزمایی بالینی)
															چگونگی کورسازی (Blinding) (فقط مربوط به طرحهای کارآزمایی بالینی)
															پیامدها اولیه primary (ثانویه secondary) (Safety) (ایمنی) (فقط مربوط به طرحهای کارآزمایی بالینی)
															follow (پیگیری Up) (فقط مربوط به طرحهای کارآزمایی بالینی)

جدول متغیرها

نام متغیر	نحوه اندازه گیری	کاربردی	تعریف	واحد اندازه گیری	واحد اسمی	نوع متغیر کیفی - است؟	نوع متغیر کیفی - رتبه ای است؟	نوع متغیر کمی - گستته است؟	نوع متغیر کمی - پیوسته است؟	نوع متغیر کمی - نقش متغیر	Radiomic Feature				
آنالیز تصاویر	یارانهای کمی	عددي													

		تایید رادیومیکس، تصاویر اکو و SPECT								
Gated تصویر پردازی SPECT		مقایسه که کیفیت گردش، خون، در عضله ای میتوکارد قلب را نشان، میدهد	عددی	☐	☐	☐	☒	کمی	وابسته	Myocardial Perfusion
Echocardiography		نسبت خون بینای شده از بطری جب به کل حجم خون در بطری، دریابار، دیاستول	عددی	☐	☐	☐	☒	کمی	وابسته	Ejection Fraction
Speckle Tracking Echocardiography		بارامتری کوتاه شدگی، طول، بطری، را نسبت به طول نرمال نشان، میدهد	عددی	☐	☐	☐	☒	کمی	وابسته	Global Longitudinal Strain
Echocardiography		حجم بطن جب در پایا، دیاستول	عددی	☐	☐	☐	☒	کمی	وابسته	EDV-LV
Echocardiography		حجم بطن جب در پایا، سیستول	عددی	☐	☐	☐	☒	کمی	وابسته	ESV-LV
Gated تصویر پردازی SPECT		نسبت حداکثر سوعت بر شدن، بطری، جب بر حجم انتهای دیاستول بطن	عددی	☐	☐	☐	☒	کمی	وابسته	Peak Filling Rate

زمانبندی و مراحل اجرا

تا تاریخ	از تاریخ	مدت اجرا - ماه	درصد مرحله	شرح مختصر مرحله
۱۳۹۹/۱۱/۳۰	۱۳۹۹/۱۱/۰۱	۱	۱۰	بررسی و انتخاب بیماران واحد شرایط از لیست بیماران موجود
۱۳۹۹/۱۲/۳۰	۱۳۹۹/۱۲/۰۱	۱	۱۰	استخراج تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی از PACS
۱۴۰۰/۰۳/۳۱	۱۴۰۰/۰۱/۰۱	۳	۵۰	آنالیز رادیومیکس تصاویر اسکن قلب و اکوکاردیوگرافی
۱۴۰۰/۰۵/۳۱	۱۴۰۰/۰۴/۰۱	۲	۳۰	آنالیز گزارش نتایج نهایی

ملاحظات اخلاقی

شما اجازه مشاهده این فرم را ندارید

هزینه وسایل و مواد مورد نیاز

نوع	نام دستگاه/ وسیله/ مواد	تعداد مورد نیاز	قیمت دستگاه/ وسیله/ مواد - ریال	کشور سازنده	شرکت سازنده	شرکت فروشنده	محل تأمین اعتبار	جمع کل هزینه به ریال

هزینه پرسنلی

نام و نام خانوادگی	توصیف دقیق فعالیتی که فرد در این تحقیق باید انجام دهد	كل حق‌الزحمه - ریال
نسمیم جعفری(۱۸۷۱)	استخراج تصاویر بیماران از سیستم پکس بیمارستان	۲۰,۰۰۰,۰۰۰
امین طالسی(۱۹۱۱)	تنهی هی لیست بیماران واجد شرایط، بررسی برondه هی اکوکاردیوگرافی بیماران و ثبت مشخصات بیماران	۲۰,۰۰۰,۰۰۰

جمع کل - ریال : ۴۰,۰۰۰,۰۰۰

هزینه آزمایشات و خدمات تخصصی

نام خدمت	نام مؤسسه ارائه کننده	تعداد یا مقدار لازم	قیمت واحد - ریال	قیمت کل - ریال
رکوردی یافت نشد				

هزینه مسافرت

مقصد	تعداد مسافرت در مدت اجرای طرح و منظور آن	نوع وسیله نقلیه	تعداد مسافرت	مبلغ
رکوردی یافت نشد				

هزینه کتب، نشریات و مقالات

نوع هزینه	توضیحات	مبلغ - ریال	مبلغ - ریال
رکوردی یافت نشد			

سایر هزینه ها

نوع هزینه	مبلغ - ریال	مبلغ - ریال
رکوردی یافت نشد		

کل اعتبار درخواست شده

هزینه پرسنلی (هیات علمی و غیر هیات علمی)	هزینه مواد غیر مصرفی	هزینه مواد مصرفی	هزینه خدمات موجود در مرکز	هزینه تجهیزات، مواد و خدمات	هزینه مسافرت	هزینه چاپ و تکثیر	هزینه مسافرت	جمع کل هزینه - ریال	سایر هزینه ها
۴۰,۰۰۰,۰۰۰								۴۰,۰۰۰,۰۰۰	

